

14 KAM KRÁČÍ NATO

3. část: hra s otevřeným koncem

Článek má název: Kam kráčí NATO? Jednoduše se dá odpovědět: NATO zatím kráčí tam, kam chtějí USA, aby kráčelo. Život však nebývá jednoduchý. Také problém dalšího vývoje vztahů uvnitř NATO vůbec není jednoznačný. Řekl bych, že je to hra s otevřeným koncem.

V první řadě je nutné připomenout právní základ pro činnost NATO. Tímto základem je neustále zdůrazňovaná takzvaná Washingtonská smlouva. Jak jsem zdůrazňoval ve druhé části svého článku, jediným závazným článkem této smlouvy je článek 1. Stručně řečeno, tento článek zavazuje všechny státy řešit konflikty mírovou cestou a zdržet se hrozby, nebo dokonce použití síly. Bohužel, u nás je tento článek vědomě nahrazován čl. 5, který je navíc ještě desinterpretován tak, že při napadení jednoho členského státu NATO musí ostatní státy „vstoupit do války“ na jeho obranu.

Pokud se podíváme na historii NATO a na dodržování smluvních vztahů vidíme, že tato organizace dlouhodobě a hromadně porušuje svoji základní smlouvu. Velká část členských států používala a používá vojenskou sílu k prosazování svých egoistických národních zájmů. To se týká zejména USA, Velké Británie, Francie, ale i dalších zemí.

Ve své podstatě to znamená, že pokud právní subjekt, v tomto případě NATO, porušuje vlastní pravidla a smlouvy, ztrácí jakoukoliv hodnověrnost. Právní subjektivita organizace je zpochybněna, měla by podléhat sankcím, případně zákazu a zrušení této organizace. V případě NATO se to ale neděje.

Členy NATO je více jak třicet států. O žádném z nich se nedá říct, že není demokratický. Jak je tedy možné, že tyto demokratické státy vědomě a veřejně porušují smlouvy, zúčastňují se válečných konfliktů mimo území členských států a zanechávají za sebou statisíce mrtvých civilistů včetně dětí? Bylo by vhodné prověřit, zda nedochází ze strany hegemonu v této organizaci – USA – k nátlaku, vydírání či jinému nezákonnému jednání vůči jiným členským státům NATO, aby se takových akcí, které jsou v zásadním rozporu s uzavřenou smlouvou, zúčastňovaly. Zde ale nevidím příliš mnoho šancí na úspěch.

Jinou otázkou je, jak se budou vyvíjet vztahy uvnitř této organizace. V současné době je celkový počet členských zemí 31 a další jsou připravovány ke vstupu. Z členských zemí se 28 nachází v Evropě, 2 v Severní Americe a 1 v Asii. Z uvedených čísel je vidět, že sice početně převažují evropské země, ale většina vojenských konfliktů, které členské státy NATO vedly, se odehrávaly mimo Evropu. Tyto konflikty řešily politické a ekonomické zájmy převážně USA a ne bezpečnost členských zemí. Obdobné tendence můžeme pozorovat i v současné době, i když konflikt na Ukrajině se odehrává v bezprostřední blízkosti evropských členských zemí NATO. Cíle a řešení tohoto konfliktu jsou však v zásadním rozporu se zájmy většiny evropských zemí.

Výše uvedená situace může postupně vést k tomu, že některé členské státy NATO si dříve, či později začnou uvědomovat ohrožení svých vlastních národních zájmů. Ty se zákonitě musí více, či méně promítat do vztahu těchto zemí k realizaci jednotné politiky v rámci organizace. Bez ohledu na to se zatím více či méně daří sjednocovat úsilí většiny členských států k realizaci vůle USA. Čím dále však budou členské státy, s ohledem na svou vlastní národní bezpečnost, více a odpovědněji hodnotit dodržování právních norem NATO, posuzovat to, kdo a jak prosazuje své vlastní egoistické cíle na úkor bezpečnosti druhých.

Již v současné době se řada evropských zemí potýká s množstvím vnitřních problémů. Nejsou to jen problémy ekonomické, ale souvisí také mimo jiné s tím, s jakou neschopností EU bojuje proti masové ilegální migraci. S tím bezprostředně souvisí problematika vnitřní bezpečnosti těchto států. Poslední události ve Francii jsou toho jasným příkladem. A Francie není jediná. Obdobné problémy jsou v dalších členských zemích NATO (Itálie, Velká Británie, Dánsko, budoucí člen Švédsko a další). Také konflikt na Ukrajině s sebou přináší další rizika. Jedno z nich je například expanze ukrajinské mafie do zemí, kde uprchlíci před touto válkou vytváří potenciální zázemí pro její činnost. To vše s sebou přináší řadu problémů v oblasti sociální, ekonomické, bezpečnostní, ale také v oblasti zachování národní identity původních obyvatel těchto zemí. Tato skutečnosti si postupně vynutí to, aby členské země NATO zaměřily svoji pozornost především na řešení svých specifických vnitrostátních problémů. To do značné míry může oslabit jejich ochotu a schopnosti poskytovat podporu na řešení těch problémů, které jsou důležité pro USA a ne pro evropské země.

Již v současné době vidíme rozdílné postoje k válce na Ukrajině například u Maďarska a Bulharska. Také Polsko definuje své vlastní požadavky na revizi územního uspořádání. Někteří polští politici zavzpomínali na minulost a začínají formulovat své územní požadavky na západní část Ukrajiny. To vše může vést až k postupnému rozkladu organizace. Prubířským kamenem této jednoty však bude vývoj dvou základních problémů. Prvním z nich je vývoj války na Ukrajině, druhým problémem, který je v současné době v pozadí, je vztah Číny a USA.

Válka na Ukrajině, to není jen ozbrojený konflikt mezi RF a Ukrajinou. Je to také válka na poli ekonomickém. Kolik už bylo takzvaných balíčků ekonomických sankcí uvalených na RF? Jaký dopad mají tyto sankce na RF a jaké na evropské země? Pokud se na tyto souvislosti podíváme objektivně, bez nějakých ideologických předsudků, můžeme vidět to, že ekonomické dopady jsou viditelné v každé evropské zemi. Stačí se jen podívat na naše domácnosti. Enormní inflace, vysoké ceny potravin, energií atd., atd.

Je také nutné opět připomenout zničení plynovodu Nord Stream 2. Ještě 7. února 2022 J. Biden prohlásil: „Pokud Rusko zaútočí ... pak už Nord Stream 2 nebude. Ukončíme ho.“ Na dotaz novinářky: „Ale jak přesně to uděláte, když ... je projekt pod kontrolou Německa?“ J. Biden odpověděl: „Slibuji vám, že to dokážeme.“ A skutečně to dokázal. Bez ohledu na to, jaké to bude mít důsledky pro evropské členské státy NATO.

V současné době se sice zpochybňuje role USA na tomto teroristickém činu, ale budoucnost, tak jako vždy, ukáže pravdu.

Také je vhodné podívat se na takzvanou pomoc válčící Ukrajině. USA poskytuje Ukrajině pomoc jak finanční, tak materiálovou. Nejsou to však žádné dary. Je to formou „půjčka, pronájem“. To znamená, že to Ukrajina, případně ti, kteří se za tyto půjčky zaručili (a mezi ně patří i ČR), to budou USA po skončení konfliktu (ať už skončí jakkoliv) splácet.

Zatím to vypadá tak, že jedním z mála států, které na této válce vydělávají, jsou USA.

Druhým problémem, který jsem zmínil, je vztah Číny a USA. I zde vyvíjí USA politický tlak na Japonsko, Jižní Koreu a další země v tomto regionu, aby svou „troškou do mlýna“ přispěly k podpoře Thchaj-wanu v boji proti Číně. Pozadí v přístupu USA k tomuto konfliktu je principiálně stejné, jako u války na Ukrajině.

Reálnou příčinou vyostřování vztahu Čína – USA jsou opět ekonomické a geopolitické zájmy. Čína se totiž postupně, ale rychle stává ekonomickým hegemonem a to i tam, kde dříve dominovaly anglosaské země. Blízký a Střední východ, Afrika, ale i Evropa. Navíc, Čína hraje důležitou roli v organizaci BRICS. Tato organizace, na rozdíl od EU má značný potenciál ekonomického a monetárního vlivu. Dolar, jako světová rezervní měna

může být velmi rychle ohrožen a předurčen k likvidaci. To by znamenalo jediné. Ústup USA ze slávy světového lídra a obrovskou krizi (a nejen ekonomickou) celého Západu.

Kdyby se schylovalo k této variantě světového vývoje, zřejmě by mnoho evropských států velmi rychle hledalo záchranu „holého života“ bez jakéhokoliv ohledu na předchozí závazky. Vždyť vždy platilo a jak ukazují USA, stále platí rčení: Bližší košile, než kabát. Tyto vztahy by jednoznačně znamenaly nejen konec NATO, ale také EU.

Pokud by se rozpad NATO a EU uskutečnil s předstihem před vojenským řešením této krize, mohl by mít jeden jediný pozitivní výsledek. Znamenal by izolaci USA (ztratila by většinu stávajících soupeřů) a tím by se snížilo riziko celosvětového válečného konfliktu.

Takže uvidíme, jak se bude situace dále vyvíjet. V současné době je ještě příliš mnoho neznámých a mnoho variant řešení. Zatím je to hra s otevřeným koncem.

Ladislav Petráš
Srpen 2023